

บรรณาธิการ / Editorial

แม้ว่างานวิจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในกระแสหลักจะอาศัยแนวทางการวิจัยที่ให้องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สามารถประยุกต์ใช้ในบริบททั่วไปได้ งานวิจัยที่เป็นการศึกษาเชิงพื้นที่ (area studies) หรือที่เรียกว่า “อาณาบริเวณศึกษา” ที่มีบทบาทสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน แนวทางการศึกษาเชิงพื้นที่ที่สามารถฉายภาพความรู้เกี่ยวกับปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะเฉพาะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 นี้สะท้อนให้เห็นบทบาทที่สำคัญของการศึกษาเชิงพื้นที่ในวรรณกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในหลายภูมิภาคของประเทศ

ดังเช่นการศึกษาในพื้นที่ภาคใต้อย่าง “การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับการเปลี่ยนแปลงภูมิปัญญาในการทำประมงของชาวประมงพื้นบ้าน: กรณีศึกษาชุมชนชายฝั่งสี่หมู่บ้านในอ่าวเกาะมุกด์ จังหวัดตรัง” โดย จตุรงค์ คงแก้ว เยาวนิช กิตติธรรกุล และก้องเกียรติ กิตติวัฒนาวงศ์ และ “ผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาคครัวเรือนของชุมชนประมงพื้นบ้านจากการบริหารจัดการประมงชายฝั่งน้ำอุทกภิบาลประสิทธิ ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดย ณชพงศ จันจุฬา สะท้อนผลกระทบสิ่งแวดล้อมและแนวทางการปรับตัวของชุมชนประมงพื้นบ้านจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น

ในพื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในภาคเหนือ การศึกษา “แรงจูงใจในการใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรกรรมบนพื้นที่สูงตำบลวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย” โดย นิอร สิริมงคลเลิศกุล สุรรัตน์ กองมี และเอกวัฒน์ ญาณะวงษา สะท้อนวิถีชีวิตและแนวทางการตัดสินใจปลูกพืชของเกษตรกรในพื้นที่สูงที่มีนัยต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ “บทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมในการดำเนินงานเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูน” โดย พญณันท์ สุฤทธิ์ รัตน์สุดา ทน้นปา อุบลวรรณ สิทธิธรรม ศรีเนตร สมเปาจี สายศิริ มีระเสน และวุฒิชัย จริยา ชี้ให้เห็นบทบาทในหลายด้านของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมที่สามารถป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพได้

ในพื้นที่เขตเมืองอย่างกรุงเทพมหานครเอง บทความวิจัยเรื่อง “อิทธิพลด้านพื้นที่ต่อพฤติกรรมการใช้รถไฟฟ้าของผู้อยู่อาศัยคอนโดมิเนียม: กรณีศึกษาสถานีรถไฟฟ้ากรุงธนบุรีและวงเวียนใหญ่” โดย อาทิตย์ ภูมิพยากร ทำให้เข้าใจปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ระบบขนส่งสาธารณะในเมือง

บริบทด้านวัฒนธรรมก็เป็นตัวกำหนดสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หนึ่ง บทความวิชาการที่ตีพิมพ์ในฉบับนี้ ได้แก่ “ปัจจัยขับเคลื่อนและความท้าทายต่อการนำนโยบายพลังงานหมุนเวียนสู่การปฏิบัติ: ประสบการณ์จากประเทศจีนและประเทศมาเลเซีย” โดย สุรุจธน์ ช่อไม้ทอง อาศัยกรณีศึกษาเปรียบเทียบในการถอดบทเรียนความสำเร็จของการนำนโยบายพลังงานหมุนเวียนไปปฏิบัติ และ “การจัดการศพตามวิถีอิสลามกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน” โดย กิตติยา ไตะทอง วิเคราะห์รูปแบบการจัดการศพไว้อย่างน่าสนใจจากแง่มุมการจัดการสิ่งแวดล้อม

ปิดท้ายด้วย “ลึมหาดำมืด: จากชาวนาสู่ผู้ประกอบการ” หนังสือน่าอ่านโดยดร. สมพร แสงชัย ฉายภาพสังคมชนบทไทยในแง่มุมของวัฒนธรรม จากการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคมเศรษฐกิจที่ทำให้จิตสำนึกและความสัมพันธ์ทางสังคมชนบทนั้นมีความแตกต่างไปจากเดิม ความแตกต่างดังกล่าวย่อมมีนัยต่อการจัดการสังคมชนบทร่วมสมัย

ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2560 วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อมได้เปลี่ยนที่อยู่อีเมลใหม่เป็น jem@nida.ac.th ทั้งนี้เพื่อให้เป็นที่รู้จักและจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการวารสารการจัดการสิ่งแวดล้อมขอขอบคุณผู้อ่านและผู้สนใจทุกท่านที่ติดตามผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร นำผลงานไปอ้างอิงหรือส่งต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร นอกจากสมาชิกสถาบันการศึกษา องค์การภาครัฐและภาคเอกชนที่บอกรับรูปเล่มวารสารเป็นประจำแล้ว การมีส่วนร่วมของท่านและองค์กรของท่านได้ทำให้วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อมสามารถสืบสานงานพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต่อยอดและผลักดันองค์ความรู้สู่นโยบายและแนวทางปฏิบัติในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง